

"בֵּי יוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם
לִפְנֵי אֱ-הָדָנִי תַטְהֵרוּ" (ויקרא ט"ז, ל)

מחזור צ'הר לתפילה נעימה

בשעת נעילה, הנחשבת לרגע השיא של תפילות יום הכיפורים, אפשר לצפות במחזה נדיר: מאות אלפי יהודים, כאלה שאינם באים בדרך כלל לבתי הכנסת, נוהרים להשתתף בתפילה, ולקחת חלק בסיומו של היום הקדוש. כי לא רק שערי השמים נפתחים ביום הכיפורים, אלא גם שערי הלב. הלב צמא לתפילה, אך הפה לעתים נבוך בדיוק לשם כך נועד מחזור התפילה שבידיך.

אמנם אין זה מחזור יוקרתי עם כריכה מהודרת. אולם ביום הכיפורים, גם הכוח הגדול היה זונח את בגדי הזהב המפוארים, ומסתפק בבגדים לבנים חלקים. ביום הזה העטיפות אינן חשובות; רק התוכן. זהו מחזור צנוע, ובו הסברים לתוכן התפילה ולמנהגי בית הכנסת: מתי יושבים ומתי עומדים, מתי התפילה נאמרת באופן פרטי ובלחש, ומתי החזן מוביל בקול וכולם עוקבים אחריו. תפילותיהם של בני כל העדות יחד עולות ומתגבשות תחת כיסא הכבוד, ואנו ניסינו להביא לכם טעימה קטנה מהפסיפס המרהיב הזה של נוסחים ומנהגים.

מחזור זה יכול לשמש אותך בכל בית כנסת. ארגון צהר מזמין אותך להשתתף בתפילות יום כיפור מיוחדות לציבור הכללי, "מתפללים יחד", במשך כל היום הקדוש, ובתפילת נעילה בפרט. מקומות התפילה מפורטים בעמ' 15.

תחילת תפילת נעילה (יום רביעי, י' בתשרי, 26.09.12) בשעה 16:00.

גמר חתימה טובה

ארגון רבני

סדר תפילת נעילה

תפילת "אשרי", הפותחת את תפילת נעילה, מתבססת על מזמור קמ"ה מספר תהילים. חכמינו הדגישו בו את הפסוק: "פֹתַח אֶת יָדְךָ וּמְשַׁבֵּעַ לְכָל חַי רֵצוֹן". בתפילת נעילה, שבה נחתם גזר דינו לשנה הבאה, מקבל פסוק זה משמעות מיוחדת: אנו מבקשים מה' שישפך גם בשנה זו את כל צרכינו - ביניהם: בריאות, פרנסה, ושמחה, שכולם מידו באים.

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ

עוד יִהְיֶה לְךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁאֵין דָּנִי אֶל־הָיוּ. תִּהְיֶה לְךָ אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמִּלְכָּה וְאֶבְרָכָה שְׂמֵךְ לְעוֹלָם וְעַד: בְּכָל יוֹם אֶבְרָכְךָ וְאֶהְלֵלְךָ שְׂמֵךְ לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל אֱ-דָנִי וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ וְגִבּוֹרְתֶיךָ יִגְדֹּר: הַדָּר כְּבוֹד הַדָּרְךָ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחֶה: וְעֵזוֹ נוֹרָאֲתֶיךָ יֵאמְרוּ וְגִדְלוֹתֶיךָ וְגִדְלוֹתֶיךָ אֶסְפְּרֶנָּה: וְכִר רַב טוֹבֶיךָ יִבְעִי וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנַנּוּ: חֲנוּן וְרַחוּם אֱ-דָנִי אֶרְךָ אַפְּסִים וְגִדְל חֶסֶד: טוֹב אֱ-דָנִי לְכָל וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ: יוֹדֶיךָ אֱ-דָנִי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יִבְרַכְכֶּה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶיךָ יֵאמְרוּ וְגִבּוֹרְתֶיךָ יִדְבְּרוּ: לַהֲוִדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרְתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶיךָ מַלְכוּת כָּל עַלְמִים וּמְשַׁלְתֶיךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר: סוֹמֵךְ אֱ-דָנִי לְכָל הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹדִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֹלָם בְּעֵתוֹ: פֹּתַח אֶת יָדְךָ וּמְשַׁבֵּעַ לְכָל חַי רֵצוֹן: צְדִיק אֱ-דָנִי בְּכָל דְרָכָיו וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשֵׂיךָ: קְרוֹב אֱ-דָנִי לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רֵצוֹן יִדְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוֹעֵתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר אֱ-דָנִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּהְיֶה לְךָ אֱ-דָנִי יוֹדֶיךָ פִּי וְיִבְרַךְ כָּל בְּשָׂר שֶׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד:

רק ביום הכיפורים יש תפילה מיוחדת, הנאמרת לקראת צאת היום הקדוש. למה נקרא שמה "נעילה"? יש אומרים: כי התפילה נערכת בזמן שהיו ננעלים שערי המקדש. ויש אומרים: כי בזמן הזה אנו מדמים לשמוע את חריקת צירי שערי השמים הנסגרים, ומנסים להגיב פנימה עוד תפילה אחת אחרונה. אנחנו הוצים למשוך את הדקות היקרות הללו, את ההזדמנות המיוחדת הזו - להיפגש עם ה', לשוחח איתו, להתוודות בפניו, לבקש ממנו: "פֹתַח לְנוּ שַׁעַר, בְּעֵת נְעִילַת שַׁעַר". בשעה ששערי השמים עומדים להינעל, נפתחים בתוכנו כל שערי הלב. בעדות ספרד פותחים את התפילה בפיוט 'א-ל נורא עלילה': מחבר הפיוט הוא ר' משה אבן עזרא (ספרד, המאה ה-11).

א-ל נורא עלילה. המציא לנו מחילה. בשעת הנעילה: מתי מספר קרואים. לך עין נושאים. ומסלדים בחילה. בשעת הנעילה: שופכים לך נפשם. מחה פשעם וכחשם. והמציאם מחילה. בשעת הנעילה: היה להם לסתרה. וחלצם ממארה. וחתמם להוד וגילה. בשעת הנעילה: חון אותם ורחם. וכל לוחץ ולוחם. עשה בהם פליה. בשעת הנעילה: זכור צדקת אביהם. וחדש את ימיהם. כקדם ותחלה. בשעת הנעילה: קרא נא שנת רצון. והשב שארית הצאן. לאהליבה ואהלה. בשעת הנעילה: מחה כעב פשעים. ועשה נא חסד עם. מקראים סגלה. בשעת הנעילה: תנופו לשנים רבות. הבנים והאבות. בריצה ובצהלה. בשעת הנעילה: מיכאל שר ישראל. אליהו וגבריאל. בשוד נא הגאלה. בשעת הנעילה:

ברכת הרב דוד סתני, יו"ר ארגון רבני צהר

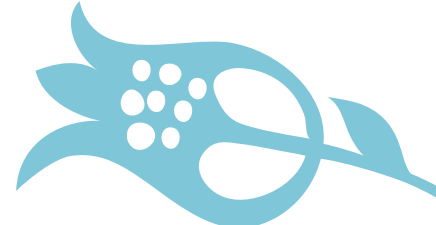
משנה לשנה דומה כי הגעגועים ליום הכיפורים הולכים וגוברים. כולנו כוספים ליום שבו נסיר מעלינו את המפריד והמוחצן, את השטחי והחומרי.

יום שבו נתמקד בפנימי, במחבר ובנצחי. יום שבו נתחבר למסורת יהודית בת אלפי שנים ולעברנו ההיסטורי, מתוך שאיפה לבנות עתיד. לבנות עתיד פרטי, משפחתי, חברתי ולאומי, המושתת על ערכים יהודיים. היהדות ונכסיה שייכים לכל רובדי האומה, ואין כמו יום הכיפורים כדי לבטא את תחושת השייכות הזאת.

השנה יותר מתמיד אנו חשים כי מדינת ישראל עומדת בפני איומים ואתגרים מבית ומחוץ. אנחנו בארגון רבני צהר נעשה הכול, בעזרת השם ובשיתוף העם בישראל, כדי להעצים ולחזק את זהותנו היהודית, כדי להעמיק את שורשינו בארץ הזאת, כדי להבטיח את עתידם של ילדינו כחוליה נוספת בשרשרת הדורות של העם היהודי.

ארגון רבני צהר מבקש לאחל לכל בית ישראל כתיבה וחתומה טובה.

גמר חתימה טובה!
הרב דוד סתני

לזכרו של ד"ר אריה (ליאון) קרוניץ ז"ל

ד"ר אריה (ליאון) קרוניץ נולד ב-1917 בקלצק, פולין, ונפטר ב-1985. בצעירותו התחנך בישיבה תורנית ואחר כך סיים את לימודיו האקדמיים כדוקטור לחינוך יהודי. ד"ר קרוניץ הקדיש את חייו לעם היהודי ולמדינת ישראל. כמחנך מוביל, מנהיג ציוני ופעיל בקהילה היהודית, חייו היו לדוגמה של גישור בין כל חלקי העם היהודי. הוא היה פעיל במגוון רחב של ארגונים יהודיים וציוניים, מתוך אמונה שזהו אמצעי חיוני לאחד את כל היהודים הציוניים בקנדה, דתיים וחילוניים, ימין ושמאל כאחד. הוא האמין בדבקות שיש יותר מרכיבי זהות שמחברים אותנו כיהודים מאשר אלו שמפרידים בינו.

ד"ר קרוניץ כיהן במספר תפקידי מפתח בקהילה היהודית, ביניהם בפדרציה הציונית של קנדה, בהסתדרות הציונית העולמית ובקונגרס הציוני העולמי. הוא היה אישיות מוערכת בקרב רבים ממנהיגי האומה והללו נעזרו בו, בחכמתו ובתבונתו, בעיקר בכל הנוגע לקשרים עם יהדות התפוצות. יחד עם מחויבותו הגדולה לקהילה ולעם היהודי, ד"ר קרוניץ היה איש משפחה מסור שאהב במיוחד לבלות בחיק הקרובים והחשובים לו.

מחזור צהר לתפילת נעילה יוצא לאור בשיתוף קרן קרוניץ ועיתון ישראל היום בחסות:

מבנה התפילה:

- 1. מזמורי פתיחה לנעילה - עמוד 3
  - 2. תפילת עמידה הנאמרת בלחש - עמוד 4
  - 3. חזרת שליח הציבור בקול רם, חזן וציבור ביחד - עמוד 7
  - 4. סיום נעילה, "אבינו מלכנו" ותקיעת שופר - עמוד 15
- שימו לב: ההדפסה ההמונית יוצרת חשש לשמירת קדושת הגליון. לכן, על פי דרישות ההלכה, הוספנו מקפים בשמות השם המופיעים בחוברת: א-דני וא-להים. בשעת התפילה יש לקרוא שמות אלו כרגיל, ולהתעלם מן המקף.

החזן חוזר על המשפט האחרון, והקהל ממשיך: ברוך כבוד א-דני ממקומו: ונטלתני רוחא, ושמעית בתרי קל זיע סגיא דמשבחין ואמרין: בריך יקרא דא-דני מאתר בית שכנינתה. א-דני ימלוך לעולם ועד: א-דני מלכותה קאם לעלם ולעלמי עלמין. א-דני א-להי אברהם יצחק וישראל אבותינו, שמרה זאת לעולם, ליצר מחשבות לבב עמך, והכן לבבם אליך: והוא רחום, יכפר עון ולא ישחית, והרבה להשיב אפן, ולא יעיר כל חמתו: פי אתה א-דני טוב וסלח, ורב חסד לכל קראיך: צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת: תתן אמת לעינקב, חסד לאברהם, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: ברוך א-דני, יום יום יעמס לנו, הא-ל ישועתנו סלה: א-דני צ-באות עמנו, משגב לנו א-להי יעקב סלה: א-דני צ-באות, אשרי אדם בטח בך: א-דני הושיעה, המלך יעננו ביום קראנו: ברוך הוא א-להינו שבראנו

החלק הבא כולל אוסף פסוקים המדברים על הברית שכרת ה' עם עמו ישראל. מופיע בו גם קטע בשפה הארמית ובו תיאור של המלאכים המקדשים את שם ה': וְכָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלְשָׁבִי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב, נָאִם אֱ-דָנִי: וְאֵין זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר אֱ-דָנִי, רוחי אשר עליך, ודברי אשר שמתו בפיך, לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, אמר א-דני מעתה ועד עולם: ואתה קדוש, יושב תהלות ישראל: וקרא זה אל זה ואמר: החזן חוזר על המילים הקודמות, והקהל ממשיך: קדוש קדוש קדוש א-דני צ-באות, מלא כל הארץ כבודו: ומקבלין דין מן דין ואמרין: קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכנינתה, קדיש על ארעא עובד גבורתה, קדיש לעלם ולעלמי עלמין, א-דני צ-באות, מליא כל ארעא זו וקררה. ותשאני רוח, ואשמע אחרי קול רעש גדול:

לכבודו, והבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, וחי עולם נטע בתוכנו. הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו, ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, למען לא ניגע לריק, ולא נלד לבהלה. יהי רצון מלפניך א-להינו וא-להי אבותינו, שגשמוד חקיך בעולם הזה, ונופה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה, לשיני ימות המשיח ולחי העולם

קדיש

יתגדל ויתקדש שמה רבא (הקהל עונה: אמן). בעלמא די ברא כרעותיה, וימליך מלכותה ויצמח פורקנה ויקרב משיח (הקהל עונה: אמן). בחיכוך וביומיוכוך ובחי רכל בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. הקהל: יהא שמה רבא מכרך לעלם ולעלמי עלמייא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא (הקהל עונה: בריך הוא). לעלא ולעלא מכל ברקתא ושרתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן (הקהל עונה: אמן).

תפילת העמידה האישית

תפילת העמידה היא מוקד התפילה ועיקרה. היא נאמרת בלחש, בשיח אישי בין האדם לבוראו. המתפלל עומד, תוך הצמדת רגליו זו לזו, כמלאכים אשר רגליהם צמודות.

ביום הכיפורים הדמיון למלאכים בולט במיוחד: במשך יממה שלמה לא אכלנו ולא שתינו, בדומה למלאכים. יש מתפללים העטורים ב"קיסל", בגד לבן ארוך-כביכול בגד מלאכי, המזכיר גם את הלבוש הלבן והפשוט של הכהן הגדול דווקא ביום זה. הננו עוטים לבן ומשילים מעלינו את כל הצבעים והמסכות. ביום זה כולנו אמיתיים ושונים. ממש כמו המלאכים, ללא הצגות וללא העמדות פנים.

במהלך תפילת הלחש: יש ברכות, שבהן מתנועעים, מתכופפים ומשתחוים, וכן פוסעים קדימה בתחילת התפילה ואחורה בסופה. אך דברים אלה אינם פוסלים את התפילה. עיקר התפילה תלוי בכוונת הלב ובעצם התודעה שאנו עומדים לפני ה' ומשוחרים באופן אישי עם בורא עולם.

הבא. למען וזמך כבוד ולא ידם, א-דני א-להי לעולם אודך: ברוך הגבר אשר יבטח בא-דני, והיה א-דני מבטחו: בטחו בא-דני עדי עד, כי ביה א-דני צור עולמים: ויבטחו בך יודעי שמה, כילא עזבת דרשיה, א-דני: א-דני חפץ למען צדקו, יגדיל תורה ויאדיר:

תרגום לקדיש

יתגדל ויתקדש שמו הגדול. בעולם אשר ברא כראונו וימליך מלכותו ויצמיח ישועתו ויקרב משיחו. בחייכם וביומייכם ובחי כל בית ישראל במהרה ובזמן קרוב ואמרו אמן. יהי שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמו של הקדוש-ברוך-הוא, יותר מכל הברכות והשירות והתשבחות והנחמות הנאמרות בעולם ואמרו אמן.

פי שם א-דני אקרא הבו גדל לא-להינו:

א-דני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

א. ברכת אבות

ברוך אתה א-דני, א-להינו וא-להי אבותינו, א-להי אברהם א-להי יצחק וא-להי יעקב, הא-ל הגדול הגבור והנורא, א-ל עליון, גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וחתמנו בספר החיים למענה א-להים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה א-דני מגן אברהם:

ב. ברכת גבורות

אתה גבור לעולם א-דני, מחיה מתים אתה, רב להושיע, מוריד הטל:

מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים, סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך, מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה א-דני מחיה המתים:

ג. ברכת קדושת השם

אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה. פי א-ל מלך גדול וקדוש אתה:

לדוד ודוד המלכו לא-ל, כי הוא לבדו מרום וקדוש. ובכן יתקדש שמו א-דני א-להינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משפן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל מכוונך והיכלך:

ובכן תן פחדך א-דני א-להינו על כל מעשיך, ואימתך על כל מה שבראת, וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים. ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו א-דני א-להינו שהשלטן לפניך, עז בידך וגבורה בימינך, ושמו נורא על כל מה שבראת:

ובכן תן כבוד א-דני לעמך, תהלה ליראוך ותקנה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך, שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלו וחסידים ברנה יגילו, ועולתה תקפץ פיה, וכל הרשעה פלה בעשן תכלה, פי תעביר ממשלת ידון מן הארץ:

ותמלך אתה הוא א-דני א-להינו מהרה לבדך על כל מעשיך. בחר ציון משפן כבודך ובירושלים עיר קדשך. כפתוב בדברי קדשך: ימלך א-דני לעולם א-להיך ציון לדוד ודוד הללויה: קדוש אתה ונורא שמו ואין אלוה מפלעך, כפתוב: ויגבה א-דני צ-באות במשפט והא-ל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה א-דני המלך הקדוש:

ד. ברכת קדושת היום

אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלפנו לעבודתך ושמו הגדול והקדוש עלינו קראת: ותתן לנו א-דני א-להינו (בשבת מוסיפים: באהבה את יום השבת הזה לקדשה ולמנוחה, ו) את יום הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה, ולמחל בו את כל עונותינו באהבה מקרא קדש, זכר ליציאת מצרים:

א-להינו וא-להי אבותינו, יעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר ויכרונו ויפקדונו ויכרונו אבותינו ויכרונו משיח בן דוד עבדך ויכרונו ירושלים עיר קדשך ויכרונו כל עמך בית ישראל לפניך. לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים טובים ולשלום, ביום הכפורים הזה. זכרנו א-דני א-להינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים, ובכר ושועה ורחמים חוס וחנונו ורחם עלינו והושיענו, כי אליך עינינו, פי א-ל מלך חנון ורחום אתה:

א-להינו וא-להי אבותינו, מחל לעונותינו (בשבת מוסיפים: ביום השבת הזה ו) הכפורים הזה. מחה והעבר פשענו וחסאתינו מנגד עיניך. כאמור: אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחסאתיך לא אכזב: ונאמר: מחיתי כעב פשעיך וכענן

חטאתיך טובה אלי פי גאלתיך: ונאמר: פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מכל חטאתיכם לפני א-דני תטהרו:

(בשבת מוסיפים: א-להינו וא-להי אבותינו, רצה נא במנוחתנו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך ושמחנו בישועתך. והנחילנו א-דני א-להינו באהבה וברצון שבת קדשך וינחו בו כל ישראל מקדשי שמה. וטהר לבנו לעבדך באמת. פי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישראל בכל דור ודור, ומפלעך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:

ברוך אתה א-דני, מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותנו בכל שנה ושנה, מלך על כל הארץ מקדש (בשבת מוסיפים: השבת ו) ישראל ויום הכפורים:

ה. ברכת עבודה

רצה א-דני א-להינו בעמך ישראל ולהתלתם שעה. והשב את העבודה לרביב ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך: ותחזנה עינינו בשוכך לציון ברחמים: ברוך אתה א-דני המחיר שכינתו לציון:

ו. ברכת הודאה

מודים אנחנו לך, שאתה הוא א-דני א-להינו וא-להי אבותינו לעולם ועד, צורנו, צור חיינו, מגן וישענו, אתה הוא לדוד ודוד. נודה לך ונספר תהלתך, על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל נסיד שכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב וקרב וצהרים. הטוב פילא כלו רחמיך, והמרחם פילא תמו חסדיך, פי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא שמו מלפנו תמיד לעולם ועד:

ותתום לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמו הגדול באמת לעולם פי טוב, הא-ל ישועתנו ועזרתנו סלה הא-ל הטוב: ברוך אתה א-דני הטוב שמו וך נאה להודות:

ז. ברכת שלום

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים, עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך, פי באור פניך נתת לנו א-דני א-להינו, תורת חיים ואהבת חסד ועדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזרות טובות וישועות ונחמות, נוכר ונחתם לפניך, אנחנו וכל עמך בית ישראל, לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה א-דני, המברך את עמו ישראל בשלום:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, א-דני צורי וגאלי:

וידוי

התפילה בקול על ידי החזן

(עדיין חלק מתפילת לחש)

חלק הכרחי מתהליך התשובה הוא הוידוי. בשעות אלו מהדהדת באדם חרטה עמוקה על הכישלונות שנכשל ועל מעשי העוול שעשה. כל אלו עלולים להישאר הרורים מעורפלים וחסרי השפעה עד שהאדם יגבש אותם לכדי אמירה ברורה. קשה לומר במילים מפורשות עד כמה רחוקים אנו משלמות. דווקא משום כך האמירה הזו חיונית מאין כמותה לתהליך התקון. הוידוי הוא הביטוי המילולי של תהליך נפשי פנימי - חרטה על חטאינו בעבר והחלטה להשתנות לטובה בעתיד. זאת בדומה, אולי, להמלצתו של פרויד לשתף ולנסח דברים במילים, כדרך לרפוי פצעים נפשיים. ייתכן שנחזור להיכשל בעתיד בחלק מהדברים שעליהם אנו מתוודים; עם זאת, באמירה כנה של וידוי אנו מבטאים את הרצון הכן והאמיתי שלנו להיות טובים יותר, אמיתיים יותר וישרים יותר. על רשימת החטאים הנזכרת בסידור מומלץ להוסיף בלחש גם וידוי אישי-פרטי, על החולשות ועל הכישלונות המוסריים המטרידים אותנו במיוחד.

א-להינו וא-להי אבותינו. תבוא לפניך תפלתנו, ואל תתעלם מתחנונו. שאין אנו עוי פנים וקשי ערף לומר לפניך א-דני א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנו ואנו אלא אנו אבותינו חטאנו:

בזמן אמירת כל אחד מתיאורי החטא שמופיעים להלן נוהגים להכות מכה קלה ביד ימין על לבנו החוטא:

אשמונו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי. העונו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלנו שקה יעצנו רע. בזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סרדנו. עונו. פשענו. צרדנו. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תענתנו:

סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו, כי אמת עשית ואנחנו הרשענו: מה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נספר לפניך שוכן שחקים. הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע: אתה נותן יד לפושעים. וימינך פשוטה לקבל שבים. ותלמדנו א-דני א-להינו להתנדות לפניך על כל עונותינו, למען נחבל מעשך ירינו. ותקבלנו בתשובה שלמה לפניך פאשים וינחוחים, למען דברך אשר אמרת. אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר לניחוחי אשמתנו. ואתה יודע שאחריתנו רמה ותולעה, לפיכך הרבית סליחתנו. מה אנו, מה חיינו, מה חסדנו, מה צדקנו, מה ישיעתנו, מה כחנו, מה גבורתנו. מה נאמר לפניך א-דני א-להינו וא-להי אבותינו, הלא כל הגבורים פאין לפניך ואנשי השם פלא היו וחכמים פבלי מדע ונבונים פבלי השכל, כי רב מעשיהם תהו וימי חייהם קבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין, כי הכל הבל:

אתה הברית אנוש מראש ותפירהו לעמוד לפניך. כי מי יאמר לך מה תפעל, ואם יצדק מה יתן לך: ותתן לנו א-דני א-להינו באהבה את יום צום הפורים הזה, קץ ומחילה וסליחה על כל עונותינו, למען נחבל מעשך ירינו ונשוב אליך לעשות חקי רצונך בלבב שלם: ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו, כי לא תחפץ בהשחתת עולם. שנאמר: ורשיו א-דני בהמצאו קראהו בהיותו קרוב: ונאמר: יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישב אל א-דני וירחמהו ואל א-להינו כי ירבה לסלח: ואתה אלוה סליחות, חנון ורחום, ארץ אפים ורב חסד ורחמים ומרבה להיטיב ורוצה אתה בתשובת רשעים ואין אתה חפץ במיתתם, שנאמר: אמר אליהם חי אני נאם א-דני א-להים אם אחפץ במות הרשע פי אם בשוב רשע מדרכו ותיחיה: ונאמר: שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל: ונאמר החפץ אחפץ מות רשע נאם א-דני א-להים, הלא בשובו מדרכיו ותיחיה: ונאמר: כי לא אחפץ במות המת נאם א-דני א-להים והשיבו וחיו:

פי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישראל בכל דור ודור ומבפלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:

א-להי. עד שלא נוצרתי איני כראי, ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי. עפר אני בחיי, קל וחמר במיתתי. הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלמה: יהי רצון מלפניך א-דני א-להי וא-להי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שחטאתי לפניך מחק ברחמיך הרבים. אבל לא על ידי יסורים וחליים רעים:

א-להי, נצד לשוני מדע ושפתי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי תדם, ונפשי כעפר לפל תהיה. פתח לבי בתורתך ואחרי מצותיך תרדף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי לרעה, מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען קדשך. למען יחלצון ידיך הושיעה ימינך וענני: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך א-דני צורי וגואלי:

עשה השלום במחמיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך א-דני א-להינו וא-להי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה פימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה לא-דני מנחת יהודה וירושלים פימי עולם וכשנים קדמוניות:

עד כאן תפילת העמידה בלחש. כעת ניתן לשבת ולהמתין לחזן שיחזור על התפילה בקול רם.

התפילה היהודית כוללת תפילה אישית בלחש, וגם תפילה ציבורית - החוזרת עליה בקול רם ומרחיבה אותה. אנחנו עומדים לפני הא-לוהים כיחידים, אך גם כציבור בזמן תפילת שליח הציבור ארון הקודש פתוח. נוהגים לעמוד במהלך כל ה"חזרה". אנשים המרגישים חולשה מחמת הצום יושבים במשך רוב הזמן, ועומדים רק בקטעים ספורים.

א-דני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: **א. ברכת אבות** ברוך אתה א-דני, א-להינו וא-להי אבותינו, א-להי אברהם א-להי יצחק וא-להי יעקב, הא-ל הגדול הגבור והנורא, א-ל עליון, גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה:

מסוד חכמים ונבונים. ומלמד דעת מבינים. אפתחה פי בתפלה ובתחנונים. לחלות ולחנן פני מלך מוחל וסולח לעושים:

אמונים גשו לנצחך אים. נצח כל היום: עבוד פי פנה יום, גונננו בצדק יושב כחם היום:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וחתמנו בספר החיים למענך א-להים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה א-דני (הקהל עונה: ברוך הוא וברוך שמו) מגן אברהם: (הקהל עונה: אמן. וכך גם בסיומי הברכות הבאות).

ב. ברכת גבורות אתה גבור לעולם א-דני, מחיה מתים אתה, רב להושיע, מוריד הטל: מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים, סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך, מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

י-ה שמך בנו יערב, וישעך לנו תקרב. גאל נא מקרב, החיינו בטל כשח לפנות ערב: מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו לחיים ברחמים: ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה א-דני מחיה המתים: טבע זיו תארה, י-ה חקו בכס יקרה. כשר תם מקום מה נורא, לעת קץ חז ויירא:

ימלך א-דני לעולם א-להיך ציון לוד ווד הללויה: ואתה קדוש יושב תהלות ישראל א-ל נא:

החזן אומר בקול והקהל חוזר אחריו: שמע נא סלח נא היום. עבוד פי פנה יום. ונהלך נורא ואים קדוש:

ובכן ולך תעלה קדשה פי אתה א-להינו מלך מוחל וסולח:

- בקשה לפתיחת שערי שמים**
- שערי ארמון. מהרה תפתח לבואי דת אמן:
  - שערי גנוזים. מהרה תפתח לדתך אחוים:
  - שערי היכל הנחמדים. מהרה תפתח לעוירים:
  - שערי זבול מנחים. מהרה תפתח לחכלילי עינים:
  - שערי טהרה. מהרה תפתח ליפה וברה:
  - שערי כתר המימן. מהרה תפתח לעם לא אלמן:
  - יבהם תערץ ותקדש. כסוד שיח שרפי קדש המקדישים שמך בקדש:

קדושה

ה"קדושה" היא אחד השיאים של תפילת העמידה. בתפילת הקדושה אנו מצטרפים אל המלאכים באמירת שבחו של בורא העולם וריבוננו. בזמן אמירת הקדושה נהוג לעמוד ברגליים צמודות כמו בתפילת הלחש. הקהל אומר שורה, ושליח הציבור חוזר אחריו. בזמן אמירת המילים "קדוש, קדוש, קדוש" נוהגים להתרום מעט שלוש פעמים על קצות אצבעות הרגליים - כאילו מנסים אנו להתקרב מעט לשמים.

בית יתנו לך א-דני א-להינו מלאכים המוני מעלה, עם עמך ישראל קבוצי מטה.

יחד כלם קדשה לך ישלשו, פדבר האמור על יד נביאך, וקרא זה אל זה ואמר:

קדוש קדוש קדוש א-דני א-דני צ-באות מלא כל הארץ כבודו. כבודו מלא עולם, משרתיו שואלים זה לזה: איה מקום כבודו להעריצו. לעמתם משבחים ואומרים: ברוך כבוד א-דני ממקומו.

ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ויחן עם המזיחם שמו, ערב ובוך בכל יום תמיה, פעמים באהבה שמע אומרים: שמע ישראל א-דני א-להינו א-דני אחד. הוא א-להינו, הוא אבינו, הוא מלכנו, הוא מושיענו. והוא יושיענו ויגאלנו שנית, וישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי לאמר: הן גאלתי אתכם אחיות פראשית להיות לכס לא-להים. אני א-דני א-להיכם. אדיר אדירנו א-דני ארונים, מה אדיר שמך בכל הארץ. והיה א-דני למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה א-דני אחד ושמו א-דני. ובדברי קדש כתוב לאמר: ימלך א-דני לעולם א-להיך ציון לדוד וירד הללויה.

ג. ברכת קדושת השם
לדוד ודוד נגיד גדלך, ולנצח נצחים קדשתך נקדיש, ושבתך א-להינו מפינו לא ימוש לעולם ועד, כי א-ל מלך גדול וקדוש אתה: לדוד ודוד המליכו לא-ל פי הוא לבדו מרום וקדוש: חמל על מעשיך, ותשמח במעשיך, ויאמר לך חוסיך, בצדקך עמוסיך. תקדש ארון על כל מעשיך, כי מקדשיך בקדשתך קדשת, נאה לקדוש פאר מקדושים:

באין מליץ ישר מול מגיד פשע. תגיד לעקב דבר חק ומשפט. וצדקנו במשפט המלך המשפט:

עוד יזכר לנו אהבת איתן, ארונים, ובכן הנקדך לשבית מדינו. ובזכות התם יוציא אים לצדק דינו. כי קדוש היום לארונים: ובכן יתקדש שמך א-דני א-להינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משפן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל מכוונך והיכלך:

ובכן תן פחדך א-דני א-להינו על כל מעשיך, ואימתך על כל מה שבראת, וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים. ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו א-דני א-להינו שהשלטן לפניך, עז ביך וגבורתך בימינך, ושמך נורא על כל מה שבראת:

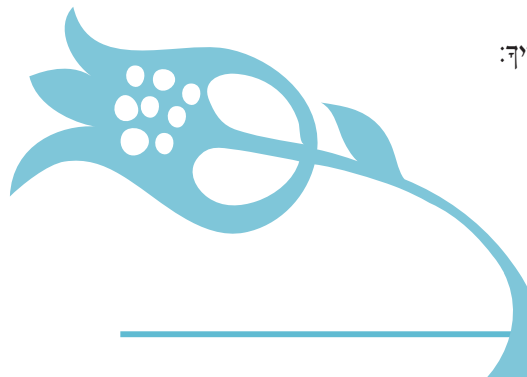
ובכן תן כבודך א-דני לעמך, תהלה ליראיך ותקנה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך, שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו:
ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלו וחסידים ברנה יגלו, ועולתה תקפץ פיה, וכל הרשעה פלה בעשן תכלה, כי תעביר ממשלת ידון מן הארץ:

ותמלך אתה הוא א-דני א-להינו מהרה לברך על כל מעשיך. בהר ציון משפן כבודך וירושלים עיר קדשך. כפתוב בדברי קדשך: ימלך א-דני לעולם א-להיך ציון לדוד וירד הללויה:
קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה מבלעדיך, כפתוב: ויגבה א-דני צ-באות במשפט והא-ל הקדוש נקדש בצדקתך: ברוך אתה א-דני המלך הקדוש:

ד. ברכת קדושת היום
אתה בחרתנו מפל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מפל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת: ותתן לנו א-דני א-להינו באהבה (בשבת מוסיפום: את יום השבת הזה לקדשה ו) למנוחה, ואת יום הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה, ולמחל בו את כל עונותינו באהבה מקרא קדש זכר לייצאת מצרים:

א-להינו וא-להי אבותינו, יעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר ויכונן ויקדונו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך, לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים טובים ולשלום, ביום הכפורים הזה. זכרנו א-דני א-להינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים, ובדבר ישיעה ורחמים חוס וחנונו ורחם עלינו והושיענו, כי אליך ענינו, כי א-ל מלך חנון ורחם אתה:

שליח הציבור אומר והקהל חוזר אחריו בקול:
פתח לנו שערי גענת נעילת שער, כי פנה יום: היום ופנה, השמש יבא ויפנה, נבואה שעריך:
אָנָּה א-ל נָא, שָׂא נָא, סֶלַח נָא, חַמֵּל נָא, כַּפֵּר נָא, כְּבַשׁ חַטָּא וְעוֹן:

סליחות

הסליחות הן תפילות ופיוטים מיוחדים הנאמרים לקראת הימים הנוראים ובמהלכם. הסליחות כוללות ביטויים של חרטה ובקשת מחילה ורחמים. הפעם האחרונה שבה אומרים סליחות היא בתפילת נעילה. במקדש הסליחות עומד טקסט שנקרא "ג מידות", כלומר שלוש עשרה מידות (תכונות) של ה', המופיעות בפסוק "ה' א-ל רחום וחנון...". המסורת מייחסת חשיבות עצומה לרשימת המידות, שהתגלתה למשה רבינו לאחר חטא העגל. למה? מאחר שעל כל אדם לשאוף להידמות למידותיו הטובות של ה', כלומר: "מה הוא נקרא רחום וחנון - אף אתה היה רחום וחנון". אמירת "ג מידות מכוננת אותנו לתיקוננו המוסרי. יתרה מכך, לפי המסורת היהודית, עצם הזכרת מידות הרחמים, מתוך תחנונים, יכולה להביא להמתקת דינו. בסליחות של נעילה, בין פיוט לפיוט, אנו חוזרים שבע פעמים על פסוקי "ג מידות, בכל פעם יחד עם קטע הקדמה וסיכום. במחזור זה הקטע שחוזר על עצמו מצוין בצבע כחול.

א-ל מלך יושב על פסא רחמים, מתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון, מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים, עושה צדקות עם כל בשר ורוח, לא כרעתם תגמול א-ל הורית לנו לומר שלש עשרה, וזכר לנו היום ברית שלש עשרה. כהודעת לענו מקדם, כמו שכתוב: וירד א-דני בענן ויתניב עמו שם ויקרא בשם א-דני:

הקהל אומר ואחריו החזן (וכן בפעמים הבאות):

ויעבד א-דני על פניו ויקרא:
א-דני א-דני א-ל רחום וחנון, ארץ אפים
ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים, נשא
עון ופשע וחסאיה ונקא:

וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: סלח לנו אבינו פי חטאנו, מחל לנו מלכנו פי פשענו: פי אתה א-דני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך:

פי עמך הסליחה למען תנורא: אם עונות תשמך ג-ה, א-דני מי יעמוד: פרחם אב על בנים, בן תרחם א-דני עלינו: לא-דני הישועה, על עמך ברכתך סלה: א-דני צ-באות עמנו, משגב לנו א-להי יעקב סלה: א-דני צ-באות, אשרי אדם בוטח בך: א-דני הושיעה, המלך יעננו ביום קראנו:

החזן: סלח נא לעון העם הזה בגדל חסדך, וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה, ושם נאמר:
הקהל: ויאמר א-דני סלחתי כדברך:

הטה א-להי אונך ושמע, פקח עיניך וראה שממתינו והעיר אשר נקרא שמך עליה. כי לא על צדקתינו אנחנו מפילים תחנוננו לפניך, כי על רחמך הרבים: א-דני שמעה, א-דני סלחה, א-דני הקשיבה, ועשה אל תאחה למענך א-להי, פי שמך נקרא על עירך ועל עמך:

ומי יעמוד חטא אם תשמך. ומי יקום דין אם תגמור: הסליחה עמך סלחתי לאמר. הרחמים גם לך מדתך לכבוד:

בפיוט הקצר והיפה שנקרא מייד אנו מתנצלים לפני ה' על שאין בכוחנו אפילו להתפלל כראוי. לשוננו דלה ודעתנו קלה. אנו מתחננים לה' שיקבל את תפילתנו הפגומה, כאילו הייתה תפילה מושלמת בכוונה טהורה. "פגיעה" כאן פירושה - תפילה.

מרבית צרכי עמך ודעתם קצרה. מחסורם ומשאלותם כל יוכלו לספרה. נא בינה הגיגנו טרם נקרא. האל הגדול הגבור והנורא: ספו וגם כלו יודעי פגיעה. סדר תפלות במענה לשונם להביעה. ערמית נותרנו ורבתה הרעה. על פן לא השגנו ישועה: פנים אין לנו פניך לחלות. פשענו ומרדנו והענינו מסלות. צדקה לך לבד נבקש במערכי תהלות. העומדים בבית א-דני פלילות: קדוש ראה כי פס מליץ בשורה. קבל גיבי במרבית תשורה. רגתי היום תהא בכרתך קשורה. אל נאזר בגבורה: שועתי שעה ותפילתי תהא נעימה. שמע פגיעתי בפגיעה תמה. תחוקקנו לחיים ותיטיב לנו החתימה. תולה ארץ על פלומה:

בעדות ספרד אומרים את הפיוט "אדון הסליחות" - פיוט הסליחות הידוע ביותר.

רחום וחנן חטאנו לפניך, רחם עלינו: אדון הסליחות. בוחן לבבות. גולה עמוקות. הובר צדקות. חטאנו לפניך, רחם עלינו: הדור בנפלאות. ותיק בנחמות. זוכר ברית אבות. חוקר פלילות: טוב ומטיב לבריות. יודע כל נסתרות. כובש עונות. לובש צדקות:

מלא וביית. נורא תהלות. סולח עונות. עונה בעת צרות: פועל ישועות. צופה עתידות. קורא הדורות. רוכב ערבבות. שומע תפלות. תמים דעות. חטאנו לפניך, רחם עלינו: אל רחום שמך. אל חנון שמך. אל ארץ אפים שמך. מלא רחמים שמך. בני נקרא שמך. א-דני עשה למען שמך:

אל מלך יושב על פסא רחמים, מתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון, מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים, עושה צדקות עם כל בשר ורוח, לא כרעתם תגמול אל הורית לנו לומר שלש עשרה, וזכר לנו היום ברית שלש עשרה. כהודעת לענו מקדם, כמו שכתוב: וירד א-דני בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם א-דני:

ויעבד א-דני על פניו ויקרא:
א-דני א-דני אל רחום וחנן, ארץ אפים
ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים, נשא
עון ופשע וחטאה ונקיה:

וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו: כי אתה א-דני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראך:

ידך פשט וקבל תשובתי במעמדי. סלח ומחל רע מעבדי. פנה נא ועסק בטובת משחרך דודי ומעורדי. ואתה א-דני מגן בעדי:

אל מלך יושב על פסא רחמים, מתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון, מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים, עושה צדקות עם כל בשר ורוח, לא כרעתם תגמול אל הורית לנו לומר שלש עשרה, וזכר לנו היום ברית שלש עשרה. כהודעת לענו מקדם, כמו שכתוב: וירד א-דני בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם א-דני:

ויעבד א-דני על פניו ויקרא:
א-דני א-דני אל רחום וחנן, ארץ אפים
ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים, נשא
עון ופשע וחטאה ונקיה:

וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו: כי אתה א-דני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראך:

הפיוט הבא נכתב בידי רבנו גרשום מאור הגולה, מנהיג יהדות אשכנז (גרמניה) במאה ה-11. חלק מהשורות בפיוט הן כותרות של פיוטי סליחות אחרים, שנאמרו בעשרת ימי תשובה. לכן יש בפיוט זה מעין סיכום של תפילותינו בימים הללו. בשעת אמירת פיוט זה, כל פסקה נאמרת על ידי הקהל, ואז החזן חוזר עליה בקול.

זכר ברית אברהם ועקרת יצחק. והשב שבות אהלי יעקב והושיענו למען שמך: גואל חזק למענך פדנו, ראה כי אזלת ידנו. שור כי אברו חסדינו, ומפגיע אין בעדנו. ושוב ברחמים על שארית ישראל, והושיענו למען שמך:

העיר הקדש והמחוזות, היו לחרפה ולבוזות. וכל מחמדיך טבעות וגנוזות. ואין שיר רק התורה הזאת. והשב שבות אהלי יעקב והושיענו למען שמך:

אנקת מסלדיך תעל לפני כסא כבודך. מלא משאלות עם מיחדך, שומע תפלות באי עדיך:

ישאל נשע בא-דני תשועת עולמים. גם היום יושעו מפיד שוכן מרומים. כי אתה רב סליחות ובעל הרחמים:

יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה. חן יחן כי יבחן לב עקב להכינה. קומה נא אל הוינו עזה עזי נא. א-דני לשועתנו האזינה:

ישמיענו סלחתי יושב בסתר עליון. בימין ישע להושע עם עני ואביון. בשוענו אליך נוראות בצדק תעננו. א-דני היה עוזר לנו:

א-דני א-דני אל רחום וחנן, ארץ אפים ורב חסד ואמת. נצר חסד לאלפים, נשא עון ופשע וחטאה ונקיה: וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו:

אזכרה א-להים ואהמיה. בראותי כל עיר על תלה בניה. ועיר הא-להים משפלת עד שאול תחתיה. ובכל זאת אנו ל-ה ועינינו ל-ה.

מדת הרחמים עלינו התגלגלי. ולפני קונך תחנתנו הפילי. ובעד עמך רחמים שאלי. כי כל לבב דוי וכל ראש לחלי.

תמכתי יתדותי בשלש עשרה תבות. ובשערי דמעות פילא נשלבות. לכן שפכתי שית פני בוחן לבות. בטוח אני באלה ובזכות שלשת אבות.

יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות. שתשים דמעותינו בנאדך להיות. ותצילנו מפל גזרות קשות אכזריות. כי לך לבד עינינו תלויות.

אל מלך יושב על פסא רחמים, מתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון, מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים, עושה צדקות עם כל בשר ורוח, לא כרעתם תגמול אל הורית לנו לומר שלש עשרה, וזכר לנו היום ברית שלש עשרה. כהודעת לענו מקדם, כמו שכתוב: וירד א-דני בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם א-דני:

ויעבד א-דני על פניו ויקרא:
א-דני א-דני אל רחום וחנן, ארץ אפים
ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים, נשא
עון ופשע וחטאה ונקיה:

וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו: כי אתה א-דני טוב וסלח ורב חסד לכל קוראך:

פרקי עיון

מקום משכנו של רבי ישראל בעל שם טוב, מייסד תנועת החסידות. חסידים רבים הצטופפו בעיה להוסיף לציין את היום הקדוש עם רבם הגדול. ביום הכיפורים, רגליו של הנער הוליו אותו מאליהן לבית מדרשו של הבעל שם טוב. עמד בפניה, ולא ידע מה החסידים התפללו בדבקות. הוא לא ידע לקרוא צורת אות. ואז לפתע נפתח פיו וזעק: "קוקוריקו! א-לוהים, הושיעה נא!". דממה הושלכה בבית המדרש. שני חסידים גברתנים ניגשו בזעם אל הנער, מתכוננים להשליכו מבית המדרש אל הרחוב. איך העז לחלל כך את קדושת היום?! כל החסידים מתרכזים בכונות עילאיות, וזה זועק לו כתרנגול! והנה, הבעל שם טוב עצמו סר ממקומו בקדמת בית המדרש "אל תגעו בנער!" אמר בתוקף החסידים הסתכלו בו בתימהון. "גזירה קשה נגזרה עלינו השנה", אמר הבעל שם טוב. "כל תפילותי לא הועילו לבטלה. ורק בשעה שקרא הנער הזה מעומק לבו אל א-לוהי, רק אז נפתחו שערי שמים ונתבטלה הגזירה." ליטף הבעל שם טוב בחיבה את ראשו של הנער, וחדר לתפילות.

"אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר: דרשו א-דני בהמצאור" (הרמב"ם).

"סוד החתימה שבנעילה, שפותחים השערים העליונים. מי שמכניס עצמו לתוך השערים האלו בנעילה נשאר כל השנה במעמד השערים הדוממים האלו, ומי שלא מכניס את עצמו נשאר בחוץ כל השנה" (הרב יעקב חרל"פ).

"אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום... אבל עבירות שבין אדם לחברו, כגון החובל את חברו או המקלל חברו או גולו וכיוצא בהן, אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו ויכצהו... אפילו לא הקניט את חברו אלא בדברים - צריך לפייסו ולפגע בו [= להפציר בו] עד שימחול לו" (הרמב"ם).

סיפור חסידי:
נער יתום התגורר בכפר בפולין, שהיו בו רק שלוש משפחות יהודיות. אביו נפטר כשהיה תינוק, ושנים ספורות לאחר מכן נאלץ להתחיל לסייע בפרנסת משפחתו: טיפל בכבשים ובתרנגולים, אסף תפוחי אדמה, ומדי פעם אף שלח ידו ברוכלות. מעולם לא זכה ללמוד אפילו קרא וכתוב. בכל בוקר היה מתפלל בקצרה את התפילות המעטות ששינה לו אמו. כשנודמן לו לראות יהודים עטורים בטלית ובתפילין היה מציץ בהם ביראה ונמלט לביתו. שנה אחת נקלע בערב יום הכיפורים לעיר מז'ביז',

וידוי

זהו הוידוי האחרון של יום הכיפורים, ההדמנות האחרונה לבקשת סליחה. יש, שנוהגים לומר את הוידוי המשותף בחזרת התפילה במנגינה שמחה. מדוע? הרב יוסף דוב סולוביצ'יק הסביר: היחיד המתוודה אינו יודע האם תשובתו תתקבל בשמים. אך כאשר כל הציבור מתוודה ביחד בכוונה טהורה, אנחנו בטוחים שה' ישמע את תפילתנו ויכפר על עוונותינו.

"אחד מהיסודות של התשובה, במחשבתו של האדם, הוא הכרת האחריות של האדם על מעשיו, שבא מתוך אמונת הבחירה החפשית של האדם. וזהו גם כן תוכן הוידוי המחובר עם מצות התשובה שמודה האדם שאין שום ענין אחד, שיש להאשימו על החטא ותוצאותיו, כי-אם אותו בעצמו. ובהוא מברר לעצמו את חופש רצונו ועוצם יכלתו על סדרי חייו ומעשיו, ומתוך כך הוא מפנה לפניו את הדרך לשוב אל ה', לחדש את חייו בסדר הטוב." (הרב קוק).

א-להינו וא-להי אבותינו, סלח לנו. מחל לנו. כפר לנו.

- כי אני עמך ואתה א-להינו.
- אני בניך ואתה אביני.
- אני עבדך ואתה אדוני.
- אני קהלתך ואתה חלקנו.
- אני נחלתך ואתה גורלנו.
- אני צאנך ואתה רוענו.
- אני כרמך ואתה נוטרינו.
- אני פועלתך ואתה יוצרנו.
- אני רעתך ואתה דורנו.
- אני סגלתך ואתה א-להינו.
- אני עמך ואתה מלכנו.
- אני מאמירך ואתה מאמירנו.
- אני עני פנים ואתה רחום וחנון.
- אני קשי ערף ואתה ארך אפים.
- אני מלאי עון ואתה מלא רחמים.

אני ימינו בצל עובר ואתה הוא ושנותך לא יתמו:

א-להינו וא-להי אבותינו, תבוא לפניך תפלתנו, ואל תתעלם מתחנונו. שאין אני עני פנים וקשי ערף לומר לפניך א-דני א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנתנו ולא חטאנו. אבל אנתנו ואבותינו חטאנו:

החזן והקהל אומרים יחדיו את מילות הוידוי: בזמן אמירת כל אחד מתיאורי החטא המופיעים להלן נוהגים להכות מכה קלה ביד ימין על לבנו החוטא:

אשמונו בגדנו. זולנו. דברנו דפי. העונו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלונו שקר. יעצנו רע. בזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סרדנו. עונו. פשענו. צרדנו. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו: סרנו ממצותך וממשפטך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנתנו הרשענו:

היהדות אופטימית לגבי יכולת האדם לתקן את מעשיו. אומנם ה' לא מוותר על חטאיו של האדם, שהרי את הנעשה אין להשיב. אבל הוא כן מוכן לתת הזדמנות נוספת, אם יש רצון מצד האדם להשתנות. כל שאנו צריכים לעשות הוא לבקש באמת ובכנות את ההזדמנות.

מה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נספר לפניך שוכן שחקים. הלא כל הנקטרות והנגלות אתה יודע:

אתה נותן יד לפושעים. וימנע פשוטה לקבל שבים. ותלמדנו א-דני א-להינו להתנדות לפניך על כל עונותינו. למען נחל מעשך ירינו. ותקבלנו בתשובה שלמה לפניך פאשים ונחוחים, למען דברך אשר אמרת. אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר ליחוחי אשמתנו, ואתה יודע שאחריתנו רמה ותולעה. לפיכך הרבית סליחתנו. מה אנו, מה חיינו, מה חסדנו, מה צדקנו, מה ישועתנו, מה פחנו, מה גבורתנו. מה נאמר לפניך א-דני א-להינו וא-להי אבותינו, הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם פלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל. פי רב מעשיהם תהו וימי חיהם הבל לפניך. ומותר האדם מן הבהמה אין, פי הכל הבל: אתה הבראת אנוש מראש ותפירהו לעמוד לפניך. פי מי יאמר לך מה תפעל, ואם יצדק מה יתן לך:

ותתן לנו א-דני א-להינו (בשבת מוסיפים: באהבה את יום השבת הזה ו) את יום צום הכפרים הזה, קץ ומחילה וסליחה על כל עונותינו, למען נחל מעשך ירינו ונשוב אליך לעשות חקי רצונך בלבב שלם: ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו, כילא תחפץ בהשחתת עולם. שנאמר: דשו א-דני בהמצאו קראהו בהיותו קרוב: ונאמר: יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישב אל א-דני וירחמנו ואל א-להינו פי ירבה לסלח: ואתה אלוה סליחות, חנון ורחום, ארך אפים ורב חסד ואמת ומרבה להיטיב ורצה אתה בתשובת רשעים ואין אתה חפץ במיתתם, שנאמר: אמר אליהם חי אני נאם א-דני א-להים אם אחפץ במות הרשע פי אם בשוב רשע מדרכו ותייה: ונאמר: שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל: ונאמר החפץ אחפץ מות רשע נאם א-דני א-להים, הלא בשובו מדרכיו ותייה: ונאמר: כילא אחפץ במות המת נאם א-דני א-להים והשיבו וחי:

פי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישראל בכל דור ודור ומבלי עדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:

בעדות ספרד אומרים כאן את הפיוט "אדיר ונאור":

אדיר ונאור. בורא דוק וחלה. מי א-ל כמוד:
 גולה עמוקות. דובר צדקות. מי א-ל כמוד:
 הדור בלביושו. ואין זולתו. מי א-ל כמוד:
 זוכר הברית. חונן שארית. מי א-ל כמוד:
 טהור עינים. יושב שמים. מי א-ל כמוד:
 פובש עונות. לובש צדקות. מי א-ל כמוד:
 מלך מלכים. נושא ונשגב. מי א-ל כמוד:
 סומך נופלים. עונה עשוקים. מי א-ל כמוד:
 פודה ומציל. צועה ברב פח. מי א-ל כמוד:
 קרוב לקוראיו. רחום וחנון. מי א-ל כמוד:
 שוכן שחקים. תומך תמימים. מי א-ל כמוד:

כפרתב על יד נביאך: מי א-ל כמוד נשא עון ועבר על פשע לשארית נחלתו. לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו יכבש עונותינו. ותשליך במצלות ים כל חטאתם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:

א-להינו וא-להי אבותינו, מחל לעונותינו (בשבת מוסיפים: ביום השבת הזה ו) ביום הכפרים הזה. מחה והעבר פשעינו וחסותינו מנגד עיניך. כאמר: אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחסותך לא אכזר:

ונאמר: מחיתי קעב פשעיך וכענן חטאתיך, שיבה אלי פי גאלתיך: ונאמר: פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מפל חטאתיכם לפני א-דני תטהרו:

א-להינו וא-להי אבותינו, רצה נא במנוחתנו, קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך ושמתנו בישועתך. והנחילנו א-דני א-להינו באהבה וברצון שבת קדשך וינחו בו כל ישראל מקדשי שמך. וטהר לבנו לעבדך באמת. פי אתה סלחן

ו. ברכת הודאה

מודים אנחנו לך, שאתה הוא א-דני א-להינו וא-להי אבותינו לעולם ועד, צורנו, צור חיינו, מגן ישענו, אתה הוא לדור ודור, נוהג לך ונספר תהלתך, על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל נסיד שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב ובקר וצהריים. הטוב כילא כלו רחמיך, והמרחם כילא תמו חסדיך, פי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא שמך מלפני תמיד לעולם ועד: הקהל אומר בקול והחזן חוזר אחריו:

אבינו מלכנו, זכר רחמיך וכבש פעסך וכלה דבר וחרב ורעב ושב וימשחית ועון ומגפה ופגע רע וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פרעניות וכל גזרה רעה ושנאת חנם מעלינו ומעל כל בני בריתך:

הקהל אומר בקול והחזן חוזר אחריו:

וחתום לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם פי טוב, הא-ל ישועתנו ועזרתנו סלה הא-ל הטוב: ברוך אתה א-דני הטוב שמך ורך נאה להודות:

ברכת כהנים

אם עלו כהנים לדוכן קוראים להם - 'כהנים', והכהנים מברכים: ברוך אתה א-דני א-להינו מלך העולם אשר קדשנו בקדשך ושל אהרן, וצונו לברך את עמו ישראל באהבה:

יברךך א-דני וישמרך: הקהל עונה: אמן:
 יאר א-דני פניו אליך ויחנך: הקהל עונה: אמן:
 ישא א-דני פניו אליך וישם לך שלום: הקהל עונה: אמן:

ז. ברכת שלום

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. פי באור פניך נתת לנו א-דני א-להינו תורת חיים ואהבת חסד, ויצדקה

לישראל ומחלן לשבטי ישראל בכל דור ודור ומבלי עדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה:

ברוך אתה א-דני, מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל, ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, מלך על כל הארץ מקדש (בשבת מוסיפים: השבת ו) ישראל ויום הכפרים:

ה. ברכת עבודה

רצה א-דני א-להינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך: ותחיונה עינינו בטובך לציון ברחמים: ברוך אתה א-דני המחזיר שכנתו לציון:

בזמן שהחזן אומר את תפילת 'מודים', הקהל אומר את הקטע הבא - 'מודים דרבנן'. פירוש השם הוא: תפילת מודים של חכמים. התפילה נקראת כך משום שנוסחה בידי חז"ל, שנים רבות לאחר שנוסחה ברכת הודאה המקורית.

מודים אנחנו לך, שאתה הוא א-דני א-להינו וא-להי אבותינו, א-להי כל בשר, יוצרנו, יוצר בראשית, ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש, על שהחיייתנו וקמתנו. בן תחינו ותקומנו, ותאסוף גלותינו לחצרות קדשך, לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם, על שאנו מודים לך, ברוך א-ל ההודאות:

וברכה ורחמים וחסים ושלום. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

הקהל אומר בקול והחזן חוזר אחריו: **בספר חיים, ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזרות טובות, ישועות ונחמות, נזכר ונחתם לפניך, אנחנו וכל עמך בית ישראל, לחיים טובים ולשלום:**

ברוך אתה א-דני, המברך את עמו ישראל בשלום: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, א-דני צדי וגאלי:

בעדות ספרד אומרים את הפיוט הבא. יש הנוהגים שילדים מתוך הציבור שרים חלק מן השורות. ילד ששמו אברהם שר את השורה הראשונה, ילד בשם יצחק שר את השורה השנייה, וכן הלאה.

- עננו א-להי אברהם עננו:
- עננו ופחד יצחק עננו:
- עננו אביר יעקב עננו:
- עננו מגן דוד עננו:
- עננו העונה בעת רצון עננו:
- עננו העונה בעת צרה עננו:
- עננו העונה בעת רחמים עננו:
- עננו א-להי המרפכה עננו:
- עננו אלהא דמאיר עננו:
- עננו רחום וחנון עננו:

בארגון צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקידום זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון צהר מבוסס על עקרונות של יושרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית. ארגון צהר זכה באות הנשיא למתנדב על תרומתו לחברה הישראלית.

סיוע בהוכחת יהדות ל-180,000 עולים

בארץ חיים כיום רבות עולים ממדינות חבר העמים לשעבר שאינם יכולים להוכיח את יהדותם. כתוצאה מכך רבים מהם נאלצים להינשא בנישואים אזרחיים בחו"ל, תוך נטישת זהותם היהודית. "מרכז שורשים" של צהר פועל בשיתוף משרד ראש הממשלה, "מכון הארי טריגובוף" ו"קקן פרידברג". המרכז מסייע לאלפי עולים מדי שנה להוכיח את שורשיהם היהודיים בבתי הדין של הרבנות, לשמר את יהדותם ולהינשא על פי חוק כיהודים במדינת ישראל.

70,000 כלות וחתנים של צהר

למעלה מ-15 שנה משיאים רבני צהר זוגות חילוניים בהתנדבות, בטקסים המתנהלים על פי ההלכה והמסורת היהודית. ארגון צהר מעניק לזוגות ליווי לאורך תהליך הנישואין כולו, מתוך יחס חם וידידותי. ההליך כולל: רישום לנישואין ברבנות, הדרכת כלות ייחודית של מתנדבות צהר וכן עריכת חופה בהתנדבות. מדי שנה עורכים רבני צהר כ-3,000 חופות בהתנדבות לזוגות חילוניים ועד היום נישאו דרך צהר יותר מ-70,000 כלות וחתנים ישראלים.

חקיקה חברתית ברוח היהדות

"צהר לחקיקה" הוא מיזם חברתי א-פוליטי הפועל בכנסת ישראל. חברי כנסת מכל קצוות הקשת הפוליטית, נעזרים ברבני צהר במסגרת עבודתם הפרלמנטרית, כדי לשלב נקודות מבט יהודיות בתחומי מדיניות, הנהגת ציבור וחקיקה. המיזם מתמקד בתחומי חברה ורווחה ופועל לקידום "צדק חברתי יהודי" במדינת ישראל.

50,000 משתתפים בפעילויות של צהר בחגים

מרבית המשפחות בישראל מבקשות לציין ולחגוג בדרכן את חגי ישראל. פרויקט "צהר לחגים" מעניק חוויית חגים לכלל יהודי החפץ בכך, באווירה חמה וידידותית. רבני צהר פועלים בקרב מאות קהילות ציוניות, כדי לפתוח את שער בית הכנסת לכלל החברה. מדי שנה מארח ארגון צהר כ-50,000 דתיים וחילוניים בפעילויות משותפות.

חדש בצהר אגף ברית מילה!

בעקבות הביקוש הרב, הוקמה בצהר מחלקה חדשה המעמידה לרשות הצבור מוהלים מוסמכים שעברו הכשרה ע"י צהר מטרת המיזם, לאפשר להורים ולכל המשפחה לחוות את ברית המילה כאירוע מרגש ומקרב וליצור הזדמנות נוספת להעמקת זהותם היהודית של עשרות אלפי "משפחות צהר" בכל רחבי הארץ.